

ANNA FRANKOVÁ – ŽIVOT V ÚKRYTU

„ Na první pohled byla Anna Franková normální třináctiletá dívka. Snažila se ze školy nosit dobré známky, občas ji nebavilo poslouchat rodiče, zajímali ji kluci a nové oblečení kamarádek. Na svůj věk ale možná až moc přemýšlela. O sobě, lidech kolem sebe, o tom, čím by chtěla jednou být ... „

Anna Franková se narodila 12. června 1929 ve Frankfurtu nad Mohanem, kde se svými rodiči a o tři roky starší sestrou Margot žila až do svých čtyř let. Tehdy odešel Annin otec kvůli židovskému původu do holandského Amsterdamu, kde založil společnost na výrobu marmelády Opekta. Zanedlouho ho následovala i jeho žena a později také Margot a Anna. I když část rodiny zůstala v Německu a nebyla tak ušetřena židovských zákonů, Frankovým se v Holandsku vedlo celkem dobře. I oni museli sice respektovat různá omezení a zákazy, které Hitler Židům připravil, ale jinak život plynul pokojně a klidně.

Dne 5. července 1942 dostala Margot předvolání od SS. Rodina ale byla připravená. Teprve teď prozradili rodiče svým dcerám pravdu. Už po dlouhé měsíce odváželi z domova nábytek a prádlo do připraveného úkrytu. Plán byl ale uspišen předvoláním, tudíž se v úkrytu musí spokojit s nedovybavenými místnostmi.

Úkryt byl v domě, kde měl Annin otec firmu. Byl to obrovský komplex se skladišti a kancelářemi a také s takzvaným zadním domem, který se měl stát útočištěm pro rodinu Frankových a také pro pana a paní van Daanovy (van Daan byl dobrý známý a společník otcovy firmy) a jejich syna Petra. Celkem se tedy ve zhruba pětipokojovém bytě mělo usadit sedm lidí. Anna byla nejprve z prostoru nadšená, ale postupně se krásné útulné místo záchrany měnilo ve vězení, ve které se čekalo na to, co možná nikdy nepřijde. Annu nejvíce sklíčoval strach z toho, že někdo ve skladě uslyší jakýkoliv zvuk a jejich úkryt bude odhalen, strach z toho, že je nějaký soused z okolních domů skrz kusy hadrů zastíňujících okna uvidí a pak přijdou Němci a všechny zastřelí. Později se k rodinám přidal ještě zubní lékař Alfred Dussel.

Ukrývání by nebylo možné bez pomoci lidí, kteří zprostředkovali Frankovým a van Daanovým kontakt s venkovním světem. Jednalo se o čtyři zaměstnance, kteří o úkrytu věděli a pomáhali jim. Nakupovali jídlo, nosili použité oblečení, knihy a další věci, které měli dát ukrývajícím se rodinám alespoň částečnou iluzi pravého domova.

I když zadní dům poskytoval oběma rodinám v jejich situaci opravdový luxus, přece jen se v něm musela dodržovat jistá pravidla, s nimiž se těžko smířovali. Přes den se muselo šeptat a ani v noci nesměl žádný z obyvatel vyvolávat zbytečné obavy například hlasitým kašláním, smíchem a podobně.

4. srpna 1944 mezi desátou a půl jedenáctou dopoledne zastavilo před firmou auto. Vystoupili z něj SS-oberscharführer Karl Josef Silberbauer a tři holandsští pomahači od Zelené policie v civilu, ale ozbrojení. Bylo jisté, že úkryt byl prozrazen. V podezření byl skladník W. G. Van Maaren, ale soud jeho vinu neprokázal. Zelená policie zatkla všech osm ukrytých spolu s jejich ochránci Viktorem Kuglerem a Johanesem Kleimanem a zabavila všechny cenné věci a zbylé peníze.

Všichni z úkrytu strávili po svém zatčení čtyři dny ve vězení, odkud byli převezeni nejprve do židovského průchozího tábora a poté byli 3. září deportováni posledním transportem, který odjížděl do vyhlazovacího tábora na východě. Po třech dnech dorazili do Osvětimi v Polsku. Tam zemřela Edith Franková (matka Anny) 6. ledna 1945 hladem a vyčerpáním. Pan van Daan byl podle zjištění nizozemského červeného kříže ještě v den příjezdu v Osvětimi zplynován. Podle výpovědi Otto Franka (otce Anny) byl však zabit až o několik týdnů později, krátce před tím, než bylo plynování zastaveno.

Margot a Anna byly koncem října takzvaným vyklizovacím transportem deportovány do koncentračního tábora v Bergen-Belsenu, kde v důsledku katastrofálních hygienických podmínek vypukla v zimě 1944/1945 tyfová epidemie, jejíž obětí se stala i Margot (ta prý byla tak slabá, že se zabila pádem z postele) a o několik dní později i Anna. Zemřely nejspíše koncem února či začátkem března. Dne 12. dubna byl koncentrační tábor osvobozen anglickými vojsky. Peter van Daan zemřel 5. května 1945 v Mauthausenu, jen tři dny před osvobozením.

Ke svým třináctým narozeninám dostala Anna obyčejný sešit s tvrdými deskami, který se později zařadil mezi nejčtenější knihy světa. Svůj deník Anna nazývala Kitty a stal se jejím zpovědníkem, kamarádem a nejbližším důvěrníkem.

Jako jediný z osmi ukryvaných přežil Otto Frank, otec Anny. Po válce se znovu oženil, jeho nová manželka také ztratila v koncentračním táboře rodinu. Až do své smrti v roce 1980 se Otto Frank věnoval šíření deníku své dcery a jeho poselství.

Anna pozměnila jména některých obyvatel domu: Petronella, Hermann a Peter van Daanovi se ve skutečnosti jmenovali Augusta, Hermann a Peter van Pelsovi; Albert Dussel byl ve skutečnosti Fritz Pfeffer. Učinila tak zřejmě poté, co na jaře 1944 slyšela v rozhlase hovořit člena nizozemské exilové vlády o blížícím se konci války a zveřejnění dopisů a deníků zaznamenávajících dobu německého útisku. Začala tvořit literární dílo. Její otec pak k vydání použil původní i upravenou verzi, pseudonymy ponechal.

Zdroj:

Kovačková, Michaela. „A to všechno proto, že jsou Židé.“ Živá historie. Extra Publishing, s. r. o. 2011, září, s. 42-45, ISSN1802-2278

Vypracovala Tereza Zalabáková

KŘÍŽOVKA (ŘEŠENÍ)

Odpovědi hledej v úvodním textu.

V tajence vyjde jméno ženy, které se podařilo zachránit deník Anny Frankové.

1		N	I	Z	O	Z	E	M	Í											
2							Ž	I	D	O	V	S	K	É	H	O				
3					O	P	E	K	T	A										
4							P	E	T	R										
5						M	A	R	G	O	T									
6								K	I	T	T	Y								
7							O	T	E	C										
8					T	Y	F	U	S											
9								O	S	M										
10							O	S	V	Ě	T	I	M							
11					T	Ř	I	N	Á	C	T									

- 1) Jak se jmenuje země, do které se rodina přestěhovala z Německa?
- 2) Jakého původu (náboženského vyznání) rodina byla?
- 3) Jak se nazývala firma, kterou Annin otec založil?
- 4) Jak se jmenoval chlapec (syn) z rodiny, která se společně s Frankovými ukrývala?
- 5) Jak se jmenovala starší sestra Anny?
- 6) Jak pojmenovala Anna svůj deník?
- 7) Kdo z rodiny přežil druhou světovou válku?
- 8) Na jakou nemoc Anna zemřela?
- 9) Kolik lidí se celkem ukrývalo v tajném bytě?
- 10) Do kterého koncentračního tábora byla rodina po zatčení odvezena?
- 11) Kolik let bylo Anně, když dostala deník?

Miep Giesová-Santrouschitzová dožila se svým mužem v Amsterdamu. Zemřela v roce 2010 ve věku 100 let. Zachránila Annin deník a po válce ho předala jejímu otci, aniž by ho četla.